

Ангел Каралийчев
Забравеният кръст

Горе, на синия гръб на Балкана, където сега месечината опира чело, има голям каменен кръст. Останал е само почернелият камък – дъжд и вятър отколе са изтрили името на забравения покойник. Ония хора, които бяха утъпкали пътеката до камъка, почиват вече в земята, пътеката я няма – тревясала е. Снощи, когато синият мрак погълна стария Балкан, от гората, дето е наляво от кръста, излезе един бял куц орел и полека тръгна по камъчките към гроба. Като стигна до камъка, птицата разпери криле, подхвъркна и кацна отгоре му. Впи закривените си нокти и остана там, загледана надолу, към полетата на равна Тракия, където избухва на огньовете и мирните работници се прибраха от нивята да спят.

Тогава под земята се чу глас:

– Ходи ли?

– Ходих, излез да ти кажа.

Камъкът се залюля, земята се пропука и от гроба излезе човек с юнашки дрехи, перо на калпака и жълто лъвче под перото. Той помилва по главата старата птица, погледна наоколо божия свят, пое дълбоко свежина и седна до кръста.

– Казвай.

– Видях люлековата гора.

– Коя?

– Оная с високия кавак, дето беше майчиното ми гнездо. И ми дойде на ума за тримата турци, които минаха през гората едно утро. Като видяха гнездото, те замахнаха с ръце и единият вдигна пушката си. Прицели се. Куршумът прониза крехкото ми крило, което още не бях разтварял. Паднах от гнездото. Майка ми, орлицата, я нямаше. И когато отминаха турците, ти дойде, прибра ме, сложи ме в пазва и моята кръв обagri ризата ти. Помниш ли? Ти тогава беше малко овчарче. Твоята стара майка излекува крилото ми.

– Ходи ли на гроба й?

– Ходих – отвърна орелът. – Намерих го буренясал, а дървената кукла – прогнила.

Юнакът подпря главата си. Пред очите му оживя миналото. Колко години има оттогава!

– Помниш ли, побратиме орльо, оная голяма опашата звезда, която раздели небето надве? Като кринче беше голяма главата й. „Война ще има“ – думаша старите хора и с надежда отправяха очи към земята на Дяда Ивана. Тъй беше, челото на звездата светеше окървавено. Скришом, наведени над пръстена паничка, в която гореше една шишарка, моите две сестри, милите, шиеха жълти лъвчета на мерни калпаци. И една

нощ ние, младите соколовчани, зарязахме вършитбата и поехме към Балкана – да се бием за свободата на народа.

– Ти им беше войводата – на ония момчета, дето ги избесиха.

– Аз. Бог ми е свидетел, виновен ли съм?

– И там, в тая гора, кога забиха седем куршума в гърдите ти, ти легна и не можа да станеш...

Месецът се беше вдигнал високо и равнината долу бавно притихваше. Орелът раздвижи големите си криле, поде се и кацна на юнаковото рамо.

– Чувай, искам да те попитам нещо.

– Питай – отвърна юнакът.

– Когато през оня горещ летен ден дойдох тука, ти умираше. Горяха твоите седем рани. До главата ти бяха побили байрака на четата ти и под байрака цвилеше твоят черен кон. До залез слънце ти вардих сянка с крилата и когато подухна разхладянинът, ти се поизправи, седна, дълго през сълзи гледа надолу, където горяха страшните пожарища и златната Тракия ставаше на пепелище. Тогава написа писмо и рече: „Да занесеш тая бяла книга, която ще сложа под крилото ти, в Дядовата Иванова земя. Намери Дядо Ивана и му я дай.“ Аз заминах същата нощ и на сутринта стигнах големия град със зелените черковни кубета. Заварих Дядо Ивана – на златен стол седи. Пуснах писмото на коляното му. Кажи, какво беше писал в писмото? Юнакът трепна.

– Какво бях писал ли? – две думи. Молех го да дойде и отърве от робия нашия народ, защото турчинът ще го затрие – коренче няма да остави. Не видя ли подир три дена как Дядо Иван пое коня си, а подире му вървяха казаците, като мравуняк?

– Видях ги – рече орелът, – аз все над главите им се виех на витло и сърцето ми туптеше, когато слушах топовете им. Юнакът се облегна на почернелия камък, дето дъждът беше измил името му, и тихо почна една песен, а балканският вятър я грабна от устата му.

КРАЙ

© Ангел Каралийчев

Сканиране: sir_Ivanhoe, август, 2007 г.
Разпознаване и последна редакция: NomaD, август, 2008 г.

Издание:

Ангел Каралийчев. Приказен свят. Том втори, 1982
Издателство „Български писател“, 1982

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/9095>]